

Täysistunto

Torstai 7.9.2023 klo 16.00—18.13

2.1. Suullinen kysymys rakennusalan kriisistä (Tytti Tuppurainen sd)

Suullinen kysymys SKT 1/2023 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 **Tytti Tuppurainen sd:** Arvoisa herra puhemies! Suomi on moniin verrokkimaihin euroalueella verrattuna poikkeuksellisen riippuvainen rakennusalaista. Siinä on kyse merkittävästä määrästä työpaikkoja, siinä on kyse perheiden kodeista, siinä on kysymys kaikista niistä yrityksistä, kaikista niistä työpaikoista, jotka linkittyvät rakentamiseen. Niin rakennusteollisuus kuin sosiaalidemokraatit ovat kiirehtineet maan hallitusta tarttumaan toimeen ja rauhoittamaan tätä turbulenttia tilannetta.

Niin, rakennusala on kriisissä. Tämä on, hallitus, teidän ensimmäinen ulkoinen kriisinne. Yrityksiä kaatuu, konkurseja tulee, ja teidän vastauksenne toistaiseksi tähän on ollut työryhmän perustaminen.

Arvoisa elinkeinoministeri Rydman, milloin hallitus tarttuu toimeen rakennusalan pelastamiseksi? [Puhemies koputtaa] Aivan vähimmäinen teko olisi lähettää rakennusosalalle ja alan työntekijöille rauhoittava viesti siitä, että apua on tulossa. Tuleeko sitä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.03 **Elinkeinoministeri Wille Rydman** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Rakennusalan tilanne todella on vaikea, ja tämän johdosta hallitus ottaa kysymyksen vakavasti, ja sen johdosta työryhmä on todellakin perustettu kiireellisellä aikataululla ja myöskin sen työryhmän tehtävänanto on hyvin kiireellinen. Sen tehtävänä on valmistella meille tietopohjaa budjettiriihen tueksi, jotta voimme arvioida, millaisiin toimenpiteisiin on syytä ryhtyä tämän akuutin tilanteen johdosta.

Emme kuitenkaan ole tässä vaiheessa luvanneet vielä mitään varsinaisia tukia. Tiedostan kyllä sen, että edellisellä hallituksella oli tapana ratkaista joka ainut ongelma kaatamalla sen päälle vähän lisää velkarahaa. Tämän hallituksen tapa lähestyä asioita on vastuullisempi. Kun huomaamme, että talouden kokonaiskuva ylipäättään on hyvin synkkä ja tummia pilviä on tulossa taivaanrantaan, niin meidän on syytä varautua siihen, että joudumme vastaanottamaan muitakin tukipyyntöjä, [Puhemies koputtaa] jos olemme kovin avokätisiä sitä huonoin perustein jakamaan liian varhaisessa vaiheessa. [Välihuutoja]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2023 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.04 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pitkin kevättä, pitkin kesää me olemme kuulleet tätä hälyttävää viestiä rakennusalan ahdingosta, mutta silti nämä toimet edelleen loistavat poissaolollaan. Miten tämä näin voi olla, kun muualla Euroopassa ollaan ryhdytty jo toimeen? Meilläkin nämä lääkkeet olisivat olemassa. Palautan mieliin sen, että esimerkiksi Vanhasen toisen hallituksen aikana silloin kokoomuslainen valtiovarainministeri ja silloin kokoomuslainen asuntonministeri näkivät asuntorakentamisen tukemisen yhtenä keinona taittaa finanssikriisin seurauksia ja elvyttää alaa.

Arvoisa elinkeinoministeri Rydman, miksi hallitus nyt viivyttää näissä toimissaan rakennusalan syvän ahdingon helpottamiseksi? Missä ovat ne elvytystoimet, jotka ovat koko ajan viipyneet? Näitä toimia odottavat nyt niin rakennusalan yritykset kuin niissä työskentelevät ihmiset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.05 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oli kiinnostavaa, että te, edustaja Tuppurainen, otitte esille nimenomaisesti finanssikriisin. On syytä myöskin huomioida, mistä se finanssikriisi aikanaan lähti liikkeelle. Se lähti nimenomaisesti Yhdysvaltain asuntomarkkinoilta, jotka olivat ylikuumentuneet, ja siellä asuntojen hinnat olivat paisuneet niin kalliiksi, että oltiin otettu lainoja, jotka eivät kantaneet sitten kestävyyskyä. [Välihuutoja]

Tässä nyt kysymys onkin nimenomaisesti siitä, että silloin jos kuplia muodostuu, julkisen vallan ei kannata puhalttaa niihin kovin paljon ilmaa. Kyse ei ole pelkästään rakennusala, kyse on koko talouden kokonaiskuvasta. Totta kai rakennusala suhdanneherkkänä alana ottaa kaikkein nopeimmin ja dramaattisimmin näitä iskuja vastaan, ja se näkyy nyt, mutta valitettavasti meillä on aika synkät ajat käsillä noin muutenkin. Tämä hallitus pyrkii siihen, että vahvistamme kansantaloutta ja taloutta kokonaisuudessaan sen sijaan, että erityisesti tukisimme jotain tiettyä alaa. Ylipäätäänkin tässä tilanteessa, jos asuntomarkkinat ovat jumissa, sitä kysyntää ei hallitus pysty tukipaketeilla tuomaan, [Puhemies koputtaa] vaan ainoastaan vahvistamalla kuluttajien omaa luottamusta omaan talouteensa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Myönnän vielä vastauspuheenvuoron ministeri Mykkäselä. Olkaa hyvä.

16.06 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rakennusalan suhdannetilanne on erittäin hyvin tiedossa. Viimeksi eilen keskustelin kuuden suurimman rakennuttajan toimitusjohtajien kanssa, ja niin kuin tässä elinkeinoministeri mainitsi ja edustaja Tuppurainenkin mainitsi, valtiovarainministeriö ja ympäristöministeriö ovat yhdessä asettaneet myös työryhmän. Keinot kannattaa harkita tarkkaan, ja haluan myös muistuttaa mittasuhteista. Siinä, mitä voidaan korkotuetulla asumisella tehdä, mitä esimerkiksi silloin reilu kymmenen vuotta sitten tehtiin, puhutaan maksimissaan 5 000—10 000 aloituksen asioista, mihin silloinkaan pystyttiin vaikuttamaan. Nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2023 vp

tiputaan, todellakin ylikuumentuneelta, 50 000 aloituksen tasolta 10 000—20 000 aloituksen tasoon. Se mittaluokka on eri.

Me harkitaan järkeviä toimia budjettiriiheen tultaessa, mutta oleellista on se, että me saadaan se tavallisen asuntorakentamisen, josta suurimman osan suomalaisista asumisen kustannukset ovat kiinni — tavallisten asuntojen, joissa suurin osa asuu — uudistuotanto vireille mahdollisimman nopeasti. Tässä vetoan myös kaupunkipäättäjiin, [Puhemies koputtaa] joita täällä on yli puolet, että me voidaan tontinluovutusehdoilla [Puhemies koputtaa] ja me voidaan rakentamisen nopeuttamisella vaikuttaa tähän itse asiassa volyymissa jopa enemmän.

Puhemies Jussi Halla-aho: Minuutti on kulunut. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.08 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tässä elinkeinoministeriä kuunteli, niin täytyy sanoa, että tuli hiukan entistä asuntoministeri Vapaavuorta ikävä. Ensinnäkään ette te pysty toimeentuloa selittämään Yhdysvaltain finanssikriisillä ja siellä olevalla asuntokuplalla. Ei meillä tässä suhteessa kuplaa ole.

Tässä on kyse sadoista yrittäjistä, tuhansista työntekijöistä ja heidän perheistään. He ovat nyt ahdingossa ja epä tietoisuudessa, ja tässä jos missä tarvittaisiin nyt toimintakykyistä hallitusta ja laajaa yhteisymmärrystä ja yksimielisyyttä siitä, että te käytte tähän toimeen. Me yritimme teitä vähän jo tässä kesällä herätellä, ja hyvä, että työryhmä on laitettu liikkeelle, mutta nyt on kiire.

Pääministeri Orpo, lupaatteko nyt, että otatte hieman johtajuutta ja laitate nämä toimet liikkeelle? Jokainen päivä nyt maksaa ja luo lisää epä tietoisuutta rakennusalan yrittäjille, työntekijöille ja heidän perheilleen. Kiire alkaa olla kova. Edessä on kylmä talvi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.09 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minusta tuntuu, että tässä asiassa me ollaan taas samaa mieltä sekä siellä salin puolella että täällä aitiassa. Rakennusalan ja kiinteistöalan tilanne on todellakin katastrofaalinen, ja se on pahempi kuin mitä se oli finanssikriisin aikaan. Hallitus ei ole tässäkään asiassa ollut toimeen, olkaa huoletti, vaan nyt jo useampien viikkojen ajan näitä asioita ja tätä tilannetta on selvitetty ja asioita on valmisteltu. Nyt siihen nimettiin virallisesti työryhmä, jonka toimeksianto on parin viikon päästä pidettävään budjettiriiheen. Sinne riiseen haetaan konkreettisia keinoja, mitä voimme järkevästi tehdä meidän tilanteen helpottamiseksi. Kyse on kymmenistä tuhansista työpaikoista, luultavasti sadoista tai tuhansista yrityksistä, jotka ovat vaikeuksissa tällä hetkellä, ja alihankkijaketjuista.

Kyllä me otamme tämän erittäin vakavasti ja haemme konkreettisia keinoja, mitä järkevästi voidaan tehdä. Tärkeintä olisi nyt saada se usko ja luottamus palaamaan siihen, että markkina toipuu, saadaan talous kasvuun ja sitä kautta päästäisiin kestäväälle uralle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

16.10 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sain juuri tuosta kollegalta tärkeän paperin Pyhännästä, jossa Jukkatalo on mennyt konkurssiin. Näitä konkurssiviestejä, lomautusviestejä ja irtisanomisviestejä tulee nyt joka puolelta. Jos

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2023 vp

ajatellaan esimerkiksi tätä Pyhännän kuntaa, niin tällä yrityksellä on siellä työntekijöitä ollut parhaimmillaan yli 200, ja kunnassa on asukkaita reilu 1 600. Jos tämä suhteutettaisiin esimerkiksi Helsinkiin, niin sehän tarkoittaisi, että yli 70 000 jäisi työttömäksi kerralla. Miten hallitus suhtautuu tällaisiin tapauksiin, joissa yhtä kuntaa tai aluetta koskettaa tällainen kriisi? Tuleeko hallitus puuttumaan tähän, ja pääseekö esimerkiksi Pyhännän kunta tähän äkillisen rakennemuutoksen tuen piiriin, ja millä te hallitus aiotte varmistaa sen, että tällaiset kriisit eivät osu yhä useammalle suomalaiselle alueelle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.11 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On vielä tässä vaiheessa ennenaikaista ennakoida, mitkä kunnat esimerkiksi päätyvät sitten tämän äkillisen rakennemuutoksen tuen piiriin. Se on aina oma arviointiprosessinsa.

Samalla on syytä huomata todellakin se, että talouden koko kuva ylipäättäänkin on synkkä. Nyt se iskee nopeimmin nimenomaisesti rakennusosalalle, hallitus on tästä tietoinen, ja tämä tulee olemaan erityisen huomion kohteena myöskin budjettiriihessä. Samaan aikaan on kuitenkin ymmärrettävä, että talouden koko kuva on sellainen, että siihen vaaditaan paljon laajemman katsantokannan toimenpiteitä kuin pelkästään yhteen tiettyyn alaan liittyviä. Mutta on myöskin syytä huomioida, että tällä hallituksella on ohjelmassaan myöskin neljän miljardin euron investointiohjelma, joka epäilemättä osaltaan tulee myöskin hyödyttämään rakennussektoria. Meillä on käynnissä neuvotteluita myöskin paikallispäättäjien kanssa maankäytön, alueiden ja liikenteen suunnittelun osalta. Siitäkin on hyötyä rakennusosalalle. Ja uskonpa, että mitä myöskin korjausinvestointeihin ja korjausrakentamiseen tulee, niin siltä osinkin saadaan myös rakennusosalalle helpotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

16.12 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näyttää pahasti siltä, että hallitus nukkuu täällä ruusunenunta, [Välihuutoja] vaikka asuntokriisi paheenee päivä päivältä ja elinkeinoelämäkin on jo kesäkuusta lähtien vedonnut hallitukseen, että toimia tarvitaan ja pikaisesti. Ihmettelenkin, missä viipyvät ne konkreettiset toimet hallitukselta. Nyt ja viime päivien aikana asuntorakentajia on ajautunut konkurssiin, ihmisiä ajautuu työttömäksi ja toimeentulo monissa perheissä on vaakalaudalla. Nyt tarvitaan hyvin kohdennettuja työkaluja, jotta esimerkiksi valtiontakauksia ja korkotukea saadaan liikkeelle, joita myös ne mainitut kaupunkipäättäjät ovat hallitukselta vaatineet ja pyytäneet. Nyt ei ole varaa syventää tätä matalasuhdannetta. Kysynkin asuntoministeriltä: oletko valmiit lupaamaan, että hallitus tuo jonkinlaisen elvytyspaketin, jotta tämä asuntorakentamisen kriisi saadaan pysäytettyä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Mykkänen, olkaa hyvä.

16.13 Ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä hallituksessa ei luvata rahaa lonkalta ennen kuin on mietitty, mistä se rahoitetaan ja miten talous pidetään tasapainossa. [Välihuutoja]

Pöytäkirjan asiakohta PTK 22/2023 vp

Edustajat Lindtman ja Heinäluoma, tämä on tietysti hieno logiikka teillä yrittää väittää, että ei ole tehty jotain, mutta kun teidän ydin on, että käytännössä korkotuettua asumista pitäisi kiihdyttää, niin jos se sillä hoituisi, meillähän ei olisi tällä hetkellä rakentamislamaa ollenkaan. Tänä vuonna korkotukivaltuudet ovat ennätystasolla sekä korko- että myöskin investointiavustusten osalta. Meillä on syntymässä sinänsä vähän enemmän korkotukipäätöksiä kuin viime vuonna, mutta sitä valtuutta on käyttämättä. Jos saatte kaupunkiyhtiöt nopeammin hakemaan sellaisilla hakemuksilla, jotka menevät ARAsa läpi, me saadaan jo heti tässä kuussa tehtyä lisää, ja tullaan tekemäänkin. [Krista Kiuru: Se on hallituksen tehtävä, ei opposition!]

Nyt hallituksen käsissä on se, mitä toimia tehdään ensi vuodelle. Siinä me mietitään nyt sekä jaksotuksia tietysti näihin korkotuetun puolen asioihin, [Puhemies koputtaa] mutta ennen kaikkea, kuten kuvasin, mittaluokassa isompi kysymys on se tavallisen asuntojen rakentamisen piristyminen ja siihen liittyen rahoitusolosuhteiden parantaminen.